

Први пут од Заливског рата 1990. године, светско тржиште нафте поново стрепи од међународног оружаног сукоба у региону највећих резерви стратешке сировине и тим поводом рекордно диже цену барела.

Само цене барела северноатлантске нафте типа „брент” и лаке тексаске нафте порасле су у просеку три одсто (од почетка године за 35 одсто).

Главни разлози поскупљења нафте овог пута су неразјашњени инциденти у терминалској луци Фуџејра у Уједињеним Арапским Емиратима у недељу 12. маја и дејства седам наоружаних дрона са територије Јемена на кључни нафтовод у Саудијској Арабији.

Принц Халид бин Салман, заменик министар одбране највеће сунитске монархије, оптужио је у четвртак Техеран да стоји иза напада јеменског племена Хути на нафтовод.

За наводне експлозије у петролуци Фуџејра и мистериозни удар на четири танкера у

њеној близини (после чега је је норвешки танкер „Андреа виктори” пријавио „рупу” на бочној страни) још нико није преузео одговорност. Колика је неизвесност око даљих збивања у Персијском заливу, сведочи и бурна седница Здруженог ратног комитета водећих светских осигуравајућих друштава, предвођених британским „Лојдом”, у четвртак у Лондону. Први пут од 1998. поменути Здружени ратни комитет није могло да се усагласи да ли да подигну премије на ризик за осигурање танкера који из Персијског залива иначе превозе петину нафте на светском тржишту.

Здружени ратни комитет најавио је поновно окупљање у понедељак, а датум новог сусрета нимало није случајан.

Наиме, утицајним актерима светске трговине нафтом до 20. маја биће познати исходи два кључна скупа који се тичу петротрговине овог викенда у Пекингу и у Џеди у Саудијској Арабији.

Исход састанка кинеског министра иностраних послова Ванг Јија и његовог иранског колеге Џафада Зарифа јуче у Пекингу назначиће берзама колико је друга највећа економија света спремна да се лиши нафте са источне обале Персијског залива, након што је 1. маја САД укинуо шестомесечно изузеће октету највећих увозника црног злата из Ирана.

Кина је иначе највећи увозник иранске нафте (око 450.000 барела дневно). Амерички лидер Доналд Трамп је већ најавио да ће оном ко покуша да настави с увозом иранске нафте, надаље бити ускраћен приступ глобалном доларском финансијском систему.

Успут, Кина од прошле јесени драстично смањује увоз нафте из САД.

Колико 2017, Кина је била водећи купац америчке нафте. Од прошлог октобра до марта, Кина је из САД увезла 1,64 милиона барела, у претходних шест месеци тај увоз достигао је 60,5 милиона барела, преноси Блумберг. Не чуди стога што провладин кинески дневник „Глобал тајмс” уочи сусрета Ванг Ји – Џафад Зариф проценио да би „иранска нафта могла играти улогу полуге у трговинским преговорима с Америком”.

„Ако преговори (с Америком) буду ишли добро, Кина би могла да купује мање иранске нафте. Ако не, Кина би могла да пазари више нафте у Ирану”, изјавио је Лин Боћанг, директор кинеског Центра за економска истраживања универзитета Сјамен за „Глобал тајмс”.

Исход састанка Ванг Јија и Џафада Зарифа од значаја је и за седницу Надзорног комитета ОПЕК плус у Џеди у недељу.

Кључна најављена тема у Џеди јесте „стање на светском тржишту нафте”. У преводу: да ли се после америчког укидања олакшица купцима иранске нафте на тржишту појављује мањак и, ако се појављује, шта и када предузети?

Иран иначе није члан комитета ОПЕК плус, који заседа у Џеди, ради припреме самита лидера чланица групације 25–26. јуна у Бечу.

Крајем јуна иначе истиче шестомесечни договор 24 чланице групације ОПЕК плус о здруженом обарању производње ради стабиловања глобалног снабдевања и цене барела. Било каква евентуална одлука о промени договора о колективном завртању петрославина – по правилнику ОПЕК-а плус – мора бити донета једногласно.

Да ли ће сада Ријад и Абу Даби, како од њих очекује Доналд Трамп, надокнадити „ирански мањак” нафте на тржишту и колико ће се Москва заложити за продужетак договора ОПЕК-а плус о смањивању петропроизводње, упркос другачијим очекивањима водећих руских нафташа, неизвесно је.

„ОПЕК-у прети колапс ако било која његова чланица буде покушала да тржишту надокнади иранску нафту”, упозорава ових дана Биџан Занганех, министар енергетике Ирана.

Најновија одлука Пекинга о будућим нафташким односима с Техераном имаће значај за све петроснабдеваче Кине: од ОПЕК-а плус до Америке.

(Политика)